

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	OB	1	2

Professor de contacte

Nom: Paola Galbany Estragues
Correu electrònic: Paola.Galbany@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Olga Mestres Soler
Mariela Patricia Aguayo Gonzalez
Carmen Bono Vosseler
Antonia Arceado Marañón

Prerequisits

No hi ha prerequisits específics per cursar aquesta assignatura tot i que es recomana que l'estudiant tingui coneixements teòrics en Ciències de la Salut.

Objectius

L'assignatura Evolució de les cures i Pensament Infermer està considerada com a obligatòria dins les directrius generals de Bases de la Infermeria del pla d'estudis, de la Universitat Autònoma de Barcelona, per a l'obtenció del títol de grau en infermeria. Les cures infermeres ajuden a la persona, família o comunitat a assumir les seves responsabilitats en matèria de salut i a mobilitzar els recursos per a mantenir-la o millorar-la en l'entorn en que es desenvolupa, així com a fomentar l'autocura.

Aquesta matèria pretén introduir l'estudiant en les Ciències de la Infermeria, perquè pugui comprendre la funció primordial i diferenciada de la professió infermera i pugui integrar, en cursos successius, els fonaments teòrics i metodològics.

Els objectius principals d'aquesta assignatura són:

- 1) Explicar les maneres d'enmalaltir i d'estar sa en els éssers humans al llarg del temps.
- 2) Identificar les persones que han influït en el progrés de les cures infermeres.
- 3) Comprendre els diversos esdeveniments socials i culturals que han influït en el progrés de les cures infermeres.
- 4) Descriure quines cures realitzaven les infermeres en els diferents períodes històrics.

- 5) Comprendre l'evolució de la formació infermera.
- 6) Explicar els models conceptuals de la infermeria.

Competències

- Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.
- Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos.
- Aplicar els fonaments i els principis teòrics i metodològics de la infermeria.
- Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació.
- Col·laborar i integrar-se en grups i equips de treball.
- "Demostrar que es comprenen, sense prejudicis, les persones: considerar-ne els aspectes físics, psicològics i socials, com a individus autònoms i independents; assegurar que es respectin les seves opinions, creences i valors, i garantir el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional."
- Demostrar que es coneixen els principis de finançament sanitari i sociosanitària i utilitzar adequadament els recursos disponibles.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua
- Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.
2. Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos.
3. Argumentar amb evidències científiques la selecció de les cures infermeres més idònies per a una atenció professional adequada a les necessitats de salut de les persones.
4. Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació.
5. Col·laborar i integrar-se en grups i equips de treball.
6. Descriure i explicar el sistema sanitari espanyol.
7. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
8. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
9. Explicar la legislació relacionada amb les cures i la professió infermera.
10. Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
11. Identificar els diferents models de la conducta humana.
12. Identificar els elements històrics, conceptuals i metodològics rellevants que defineixen el conjunt de la disciplina infermera.
13. Indicar mesures que garanteixen el respecte de les opinions, les creences i els valors dels pacients com a individus autònoms i independents.
14. Resoldre problemes d'infermeria i problemes de col·laboració, utilitzant la història clínica, els diagnòstics infermers i els criteris de resultat que es vol aconseguir (segons el paradigma escollit).
15. Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Continguts

Bases teòriques: evolució de la Infermeria.

- Origen de les cures infermeres: prehistòria i cultures antigues.

- Sabers relacionats amb el guariment i la cura.
- Cultures clàssiques i cristianisme
- Edat mitjana:
- Alta i baixa edat mitjana
- Higiene i malalties
- Retard de l'evolució de la infermeria com a professió.
- La dona consagrada.
- L'Hospital de la Santa Creu: gènesi de la infermeria com a professió.
- Edat moderna, renaixement i decadència de la infermeria.
- Desenvolupament del saber
- Dicotomia de la infermeria:reforma i contrareforma
- Precursors de la infermeria moderna
- Llevadores
- Situació dels malalts mentals
- Progrés de les ciències de la salut i professionalització de la infermeria: Florence Nightingale.
- Edat contemporània i la consolidació de la infermeria. Evolució de la infermeria a Espanya durant el segle XX
- Infermeria en els conflictes bèl·lics.
- Origen del Sistema Nacional de Salut i organització dels serveis de salut -desenvolupament històric -

Infermeria com a professió i disciplina científica

- Característiques de la professió infermera i competències infermeres. Camps d'actuació.
- Paradigmes infermers
- Definir els conceptes de model i teoria d' infermeria. Elements essencials del model conceptual.

Escoles de pensament infermer:

- Escola de les necessitats: Virginia Henderson i Dorothea Orem.
- Escola de la interacció: Hildegard Peplau
- Escola dels efectes desitjats: Callista Roy
- Escola de les cures humanitzades (Caring): Madelaine Leininger i Jean Watson.

Metodologia

Activitats Dirigides:

***Seminaris:** Els seminaris tenen la finalitat de treballar continguts de l'assignatura mitjançant la tècnica d'aprenentatge interactiu coneguda com "puzle" o "jigsaw" amb la finalitat de promoure l'aprenentatge i la

motivació dels estudiants, possibilitant que comparteixin en grup la informació. Al llarg del curs es faran 5 seminaris (de grups de 20-25 estudiants) de 4h de durada cadascun i repartits segons el calendari acadèmic del curs 2016-2017 del primer curs del grau en infermeria. La dinàmica dels seminaris serà explicada als estudiants el dia de la presentació de l'assignatura i es recordarà el primer dia de classe de seminaris.

Aquests seminaris impliquen l'elaboració d'un treball per grups de 4-6 estudiants que serà presentat a classe el dia 5 del seminari i entregat al professor responsable del seminari com a molt tard dos dies abans del 5è seminari. El professor responsable del seminari escollirà de manera aleatòria, un o dos membres del grup que faran l'exposició oral. Per tant, per promoure la corresponsabilitat caldrà que tots els estudiants d'un grup tinguin coneixements de la matèria al complet. Aquesta presentació oral serà avaluada pel professor mitjançant un instrument d'avaluació prèviament dissenyat i entregat als estudiants a través el campus virtual abans de començar els seminaris.

El seminaris tenen un pes de la nota final de l'assignatura del 35%.

NOTA: l'assistència als seminaris és obligatòria. La falta d'assistència als seminaris 1,2,3 i 4 restarà un 0,25 en la nota final de l'assignatura. La falta d'assistència al dia 5 del seminari restarà 0,5 punts, de manera individual, en la nota final. Les entregues del treball fora de termini computaran com a 0 (zero). Si cap membre del grup assisteix al dia de la presentació oral, però entreguen el treball al professor dins del termini establert, la nota serà computada com a 0 (zero).

* **Teoria:** té la finalitat de treballar els continguts sobre l'evolució de les cures i el pensament en infermeria.

* **Defensa oral de treballs:** tenen la finalitat que l'estudiant adquireixi coneixements i habilitats que fomentin la seva actitud crítica i reflexiva sobre la professió infermera. L'assistència a aquestes activitats és obligatòria. La realització de treballs serà grupal i els estudiants faran una presentació a l'aula gran. Per promoure la corresponsabilitat caldrà que tots els estudiants tinguin coneixement del material a presentar i els seus continguts. El professor escollirà de manera aleatòria un o dos membres del grup per fer l'exposició pública. Aquesta exposició serà avaluada amb un instrument d'avaluació prèviament dissenyat i entregat als estudiants en el moment en què iniciï aquesta activitat.

Si l'estudiant no es presenta al 70% de les classes en aula gran perdrà 1 punt de la nota final de l'assignatura. Per avaluar-ho el professor podrà passar llista i/o fer activitats formatives, no avaluatives.

* Tutories individualitzades

Es podran concretar tutories específiques contactant prèviament per e-mail amb el professor/a.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
SEMINARIS ESPECIALITZATS (SESP)	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15
TEORIA (TE)	59	2,36	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15
Tipus: Autònomes			
ELABORACIÓ DE TREBALLS / ESTUDIO PERSONAL / LECTURA D'ARTICLES	135	5,4	1, 2, 4, 7

Avaluació

Descripció del sistema d'avaluació

Aquesta assignatura té avaluació continuada.

*La qualificació final de l'assignatura és la mitjana ponderada de cadascuna de les proves avaluatives. La ponderació es realitzarà sempre que la nota de l'examen sigui de com a mínim un 5 i la nota del seminari i de la presentació pública del treball sigui de com a mínim un 4. Per aprovar l'assignatura cal una nota mínima de 5. Si l'estudiant no supera l'assignatura amb aquest mínim, haurà de presentar-se a la prova final de síntesi.

*S'entendrà com a "No Avaluable" aquella situació en la que no s'hagi realitzat cap de les activitats d'avaluació.

*Un no avaluat en alguna de les activitats avaluatives promitjarà com a zero (0).

Avaluació desglossada:

***Seminaris:** Tenen un pes del 35%.

Nota mínima necessària per fer la mitjana ponderada =4

***Avaluació escrita mitjançant proves objectives:** preguntes tancades tipus test i/o preguntes curtes a desenvolupar. En el cas de les preguntes test, tres preguntes incorrectes anul·laran una correcta. Nota mínima necessària per fer la mitjana ponderada = 5.

***Defensa oral de treballs** =15%. Nota mínima de 4 per fer la mitjana ponderada.

Recordatori:

*Si l'estudiant assisteix a menys del 70% de les classes, perdrà 1 punt de la nota final de l'assignatura.

*Les absències al seminari resten 0,25 punts per dia (dies 1,2,3 i 4) de la nota final de l'assignatura. L'absència el dia 5 del seminari restarà 0,5 punts en la nota final.

Revisió de proves:

La nota de les proves podrà ser revisada per l'estudiant en el període determinat pel professor responsable de l'assignatura. En el cas de la nota corresponent als seminaris, caldrà determinar-ho amb el professor responsable del seminari. El professor/a informará, a tots els estudiants de la data establerta per la revisió a través del Campus Virtual/Moodle de l'assignatura. No s'acceptaran sol·licituds de revisió en dates fora del límit establert.

El tractament eventual de casos particulars: per a casos particulars, un comitè expert es reunirà, s'avaluarà la situació particular de l'estudiant i es prendrà la decisió més adient.

Els estudiants que no hagin superat l'assignatura per mitjà de l'avaluació continuada, es podran presentar a una **prova final de síntesi** (esmentat anteriorment) amb data establerta segons el calendari d'exàmens 2016-2017. Per tant, **tenen dret a la prova final de síntesi** aquells estudiants que no hagin superat l'avaluació continuada amb una nota diferent de No avaluat o zero (0).

No es realitzaran proves en dates fora del límit establert en el calendari d'exàmens del curs acadèmic 2016-2017 del Grau en Infermeria de la UAB.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa en classe i seminaris / Avaluació oral: prova estructurada	35%	3,57	0,14	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15

Avaluació escrita mitjançant proves objectives: ítems de resposta múltiple / proves d'assaig de preguntes restringides	50%	5,06	0,2	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Defensa oral de treballs	15%	2,37	0,09	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 15

Bibliografia

Bibliografia recomanada per les classes expositives:

• Teories i models de la infermeria i escoles de pensament:

- Adam E. Hacia donde va la enfermería. Madrid: Importécnica; 1982.
  - Henderson V. Principios básicos de los cuidados de enfermería. Ginebra: CIE; 1971.
  - Henderson V. La naturaleza de la enfermería. Una definición y sus repercusiones en la práctica, la investigación y la educación. Reflexiones 25 años después. Madrid: McGraw-Hill-Interamericana de España S.A.; 1994
  - Kérouac S, Pepín J, Ducharme F, Duquette A, Mayor F. El Pensamiento Enfermero. Barcelona: Masson S.A; 1996
  - King I. Enfermería como profesión. Filosofía, principios y objetivos. México: Limusna S.A, 1984.
  - Leininger M. Culture care, diversity and universality: a worldwide nursing theory. Subbury, MA: Jones and Bartlett; 2006.
  - Leininger M. Transcultural nursing: concepts, theories and practice. New York [etc]: McGraw-Hill; 2002.
  - Marriner-Tomey A, Alligood M. Modelos y teorías de enfermería. 6ª ed. Barcelona: Elsevier; 2007.
  - Nightingale F. Notas sobre Enfermería. Qué es y qué no es. Barcelona: Masson; 1991.
  - Nightingale Florence. Notes on nursing: what it is and what it is not. [libro en internet]. New York: Edited by D. Appleton and Company; 1989 [Consultat el 1 de Juliol de 2014].
Disponible a: <http://www.latexedit.com/documents/Notes-on-nursing.pdf>
  - Orem D. Normas prácticas de enfermería. Madrid: Pirámide; 1983.
  - Orem D. Conceptos de enfermería en la práctica. Barcelona: Masson-Salvat; 1993.
  - Peplau H. Relaciones interpersonales en enfermería. Un marco de referencia conceptual para la enfermería psicodinámica. Barcelona: Masson-Salvat; 1990.
  - Poletti R. Cuidados de enfermería: Tendencias y conceptos actuales. Barcelona: Rol; 1980.
  - Potter P. Fundamentos de enfermería: Teoría y Práctica. 5ª ed. Madrid: Mosby-Doyma; 2002.
  - Riehl, J, Roy C. Conceptual models for nursing practice. 2ª ed. New York: Appleton-Century-Crofts; 1980.
  - Watson J. Le caring: philosophie et science des soins infirmieres. Paris: Seli Arslan; 1998.
- #### • Evolució de les cures infermeres:
- Hernández Conesa J. Historia de la enfermería. Un análisis histórico de los cuidados de enfermería. Madrid: McGraw-Hill/Interamericana de España; 1995.
  - Benavent MA, Ferrer E, Francisco C. Fundamentos de Enfermería. 2ª ed. Madrid: DAE; 2003.

- Collière MF. Promover la vida: de la práctica de las mujeres cuidadoras a los cuidados de enfermería. Madrid: Interamericana McGraw-Hill; 1993
- Collière MF. Soigner...Le premier art de la vie. Paris:Masson; 2001.
- Domínguez Alcón C. La enfermería a Catalunya. Barcelona: Rol; 1981.
- Dominguez Alcón C. Los cuidados y la profesión enfermera en España. Madrid: Pirámide, 1986.
- Donahue P. La historia de la enfermería. Barcelona: Doyma;1993.
- Siles J. Historia de la enfermería. Alicante: Aguaclara; 1999.
- Valls R. Història de la Professiò d'Infermeria. Barcelona: Universitat de Barcelona; 2007.
- Valls R, Ramió A, Torres C, Roldán A, Roderó V, Vives C, Domínguez A, Domínguez-Alcón C. Infermeres catalanes a la Guerra Civil espanyola. Barcelona: Publicacions i edicions de la Universitat de Barcelona; 2008.

•Altres recursos:

- Bases de dades (consulta a internet) com per exemple: Cuidem, Cuidatge, Fisterra, Instituto de Salud Carlos III, Medline.
- Revistes d'Infermeria tipus: ROL, Index de enfermería, Metas de enfermería, etc.